

Tıbbi biyokimya ve adli kimya şu an yeterli değil

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi tıbbi biyokimya öğretim üyesi Prof. Dr. Aslıhan Avcı, Türkiye’de tıbbi biyokimya ve adli kimya gelişiminin yeterli olmadığını belirterek, “Yeterli görmek gelişim ve bilimin durmasıdır” dedi

40 yaşında 3 çocuk annesi, kariyer sahibi bir tıp profesörü, son derece aktif ve sosyal bir bilim kadını. A.Ü. Tıp Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Aslıhan Avcı bu hafta konuştumuz. Prof. Dr. Avcı ile tıbbi kimya, adli kimya, adli bilimler, adli tıp bilirkişiliği gibi hemen hemen tüm okurlarımızın ilgisini çekecek konuları ele aldık.

Ankara'nın Patronları

Veli Sarıtoprak

“Bağlılığımı artırdı”

■ **VELİ SARİTOPRAK:** Sizi tanıyabiliرمىz?

■ **PROF. DR. ASLIHAN AVCI:**

1974 Eskişehir doğumluyum. Babamın asker oluşu sebebiyle Türkiye’nin çeşitli illerinde eğitim hayatımı geçirdim. Bu bana küçük yaşlarda farklı kültürlerde insanlarla tanışmamı, insanları sevmemi ve yurduma bağlılığımı artırdı, diyebilirim. O yaşlarda babamdan aldığım temel kültürel değerler ve babamla yaptığım eğitici hoş sohbetlerin tadını hala unutmam. 2 oğlum ve bir kızım var. Onları da bu ülke için çalışan ve alın teri dökken bireyler olmasını istiyorum.

Farklı görevleri var

■ **Akademik kariyeriniz ve A.Ü. Tıp Fakültesinde aldığınız görevler?**

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyokimya öğretim üyesiyim. Fakülte de çeşitli Eğitim Komisyonlarında ve Sosyal Komisyonlarda çalışmaktayım. Başhekim yardımcısı olarak Tıp Fakültesindeki tüm laboratuvarların (İbni Sina ve Cebeçi Merkez Laboratuvarları) koordinatörüyüm. Aynı zamanda Adli Bilimler Enstitüsü’nde Müdür Yardımcılığı görevini yürütmekteyim.

Hoş sözleri çok önemli

■ **Bir anne ve kariyer sahibi bilim kadını olmak zor mu? Bu görevlere nasıl yetişiyorsunuz?**

Hem zor hem kolay. Sürekli okumak, çalışmak kendimi geliştirmek zorunda olmam ve bunun yanısıra en

çok değer verdiğim çocuklarımla gerek eğitimleri gerekse temel ihtiyaçlarına koşturmak gerçeği beni zaman zaman yorsa da elime bir kahve alıp 5 dakika oturup onların büyüdüğünü seyretmek ve onlardan hiç beklemediğim bir anda hoş sözler işitmek herşey bedel. Bir tarafta çocuklarımla diğer tarafta lisans ve yüksek lisans, doktora öğrencilerime birşeyler katmak onları öğrenme konusunda cesaretlendirmek ve bilisel projeler yapmak da işin diğer bir heyecanlı yönü. Gençler ve çocuklarla vakit geçirmek insanı dinamik ve genç tutuyor bence. Bir de bana yol gösteren önderlik eden saygıdeğer hocalarımla varlığı bana güç veriyor.

Buluşlarda adı geçer

■ **Uzmanı olduğunuz Tıbbi Biyokimya Bilim Dalı hakkında bize bilgi verir misiniz?**

Tıbbi Biyokimya, canlı sistemlerde gerçekleşen kimyasal olayları inceleyen, hücreyi, dokuları ve organları kimyasal süreçler eşliğinde tanımamızı sağlayan, bu sebeple de pek çok hastalığın patogenezinin aydınlatılmasına öncülük eden bir bilim dalıdır. Tarihte de Tıp alanında yapılan pek çok buluşlarda Biyokimyacıların adı geçmektedir. Metabolik hastalıklardan tutun da kansere kadar pek çok alanda Biyokimya temelli araştırmalar karşınıza çıkmaktadır.

■ **Tıp dışında Biyokimyadan nerelerde faydalanılmaktadır?**

Aslında temele incek olursanız sanayiinin pek çok alanında ve diğer bilim dallarında araştırma yapacak

“Doğruyla yanlış ayırt etmek güçtür”

■ **Tıbbi müdahalede kaynaklanan davalarda yargı karşısında bilirkişi raporlarının hukuki değeri nedir?**

Tıbbi müdahaleler aslında hastanın teşhis ve tedavisi amaçlanarak hekimler tarafından uygulanan tüm müdahalelere tıbbi müdahale denir. Burada hekim yapmış olduğu Hipokrat yemini gereği hastanın iyiliğini düşünmek zorundadır. Hastanın işlem sonucunda gerekli ve yeterli önlem alınmamasına bağlı vücudunda sekel kalması ya da ölümlerle sonuçlanması durumunda hukuki süreçler başlamaktadır. Bu tür vakalarda

müz Prof. Dr. Hamit Hancı ile bu işe başlamış durumdadır. Bunun yanısıra bize destek veren İstanbul ve Ankara Adli Tıp Kurumu başkanları ve buralara destek veren değerli bilim insanları biz önemli adımlar attığımızı düşünüyorum.

Özel programlar yapıldı

■ **Siz A.Ü Tıp Fakültesi Adli Bilimler Enstitüsünde aktif bir yöneticisiniz. Hangi ulusal ve uluslararası projelerde görev aldınız? Yeni dönemde hangi seminer, panel ve toplantıları düzenleyeceksiniz?**

Bu sene 12 - 14 Ağustos 2014 tarihlerinde Prizren’de Ankara Üniversitesi Adli Bilimler Enstitüsü, Türkiye Mezunlar Derneği (TÜMED) ve Kosova Adli Bilimler Ajansının katkılarıyla onursal başkanlıklarını Kosova Anayasa Mahkemesi Yargıcı Dr. Altay Suroy ve Ankara Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Erkan İşin’in yaptığı Kosova

- Türkiye Adli Bilimler Günü’ni düzenledik. 20-21 Eylül tarihlerinde 2. Ulusal Felaket Kurbanlarının Kimliklendirilmesi Kongresi düzenlendi.

Hamit Hoca önderliğinde enstitümüzdeki öğrencileri biz, Emniyet ve Jandarma katılımlı Malatya, Marmaris’te Ulusal arası katılımlı Adli Bilimler Kongreleri ile çok sayıda (yaklaşık 20’ye yakın) Adli Bilimler alanında kurslar düzenlendi ve düzenlenmekte.

Enstitümüzün web sayfasına bakıldığında dli Bilimler alanında çok sayıda

proje ve çalışmalar yapıldığı da görülmektedir. 27-28 Kasım tarihlerinde Prof. Dr. Asuman Sunguroğlu Hocamızın önderliğinde Ulusal arası Adli Biyoloji Kongresi düzenliyoruz. Bu alandaki duayenler diyebileceğimiz bilim insanlarının konuşmacı olarak katılacağı Emniyetin ve çeşitli firmaların workshop ve gösterilerinin olacağı kongremize tüm ilgililenleri bekliyoruz. Ardından Enstitümüzde Adli Toksikoloji grubumuzun düzenlediği Ulusal arası Adli Toksikoloji kongresi de yapılacak.

“Kişilerin görüşleri alınabilir”

■ **Adli Tıp Bilirkişi Raporları nasıl hazırlanır? Bilirkişileri kim belirler? Adli Tıp bilirkişileri hakkında bize ne söylersiniz?**

Hukuk Muhakemeleri Kanununun 266. Maddesinde Bilirkişiye başvurulması gereken haller kapsamında “Mahkeme, çözümü hukuk dışında, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde, taraflardan birinin talebi üzerine yahut kendiliğinden, bilirkişinin ve görüşünün alınmasına karar verir” ifadesi vardır. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa göre, bir davada, taraflar arasındaki uyuşmazlığın çözümü hakim tarafından bilinmeyen özel veya teknik bir bilgiye bağlı ise, hakim gerekli olan özel veya teknik bilgiye sahip kişi veya kişilerin konu ile ilgili görüşünü alabilir.

Bu şekilde hakim tarafından görüşüne başvuru olan bu kişilere bilirkişi denir. Ceza Muhakemesi Kanununun bilirkişi ile ilgili hükümlerine paralel bir düzenleme yapılarak, bilirkişilerin bölge adliye mahkemesi adli yargı adalet komisyonları tarafından her yıl düzenlenecek listelerde yer alan kişiler arasında seçilmesi kabul edilmiştir. Böylelikle bilirkişilerin uzman kişilerden oluşması, hukuki konularda gerekçesiz yere bilirkişiye başvurulmaması ve denetimi sağlanmak istenmiştir.

Bilirkişi, Türk Ceza Kanunu anlamında kamu görevlisi olarak kabul edilmiştir. Bilirkişinin kasten veya ağır kusuru sonucu düzenlediği gerçeğe aykırı raporun karara esas alınması nedeniyle zarar gören kişilerin devlete karşı sorumluluk davası açabileceği düzenlenmiştir.

bireyler için Biyokimya, temel bilim olma özelliğini korumaktadır. Bunun yanısıra Adli Bilimler gibi multidisipliner bir alanda Adli Kimya ve Adli Biyokimya’ya da çok ihtiyaç bulunmaktadır. Adli vakalarda toksikolojik incelemelerde, kan örneklerinin incelendiği laboratuvarlarda uyuturucu düzeyi ölçümleri, ya da kanda ilaç veya bağımlılık yapıcı madde analizleri, kanda etanol ölçümleri bilinmeyen maddelerin şüpheli ölümlerde saptanmaları konusunda Biyokimya biliminden yararlanılmaktadır. Biyokimya eğitimi almış olan bireyle bunu Tıp Fakültelerindeki eğitimlerinin üstüne asistanlık ve uzmanlık ile pekiştirdikten sonra insan organizmasını hem bir doktor gözüyle hem de kimyasal bakış sentezini yaptıkları taktirde Adli Tıp alanına önemli katkıları olacaktır. Adli Tıp Laboratuvarlarına gelen insan orijinli örneklerin doğasının bilinmesi, dokuların özellikleri, bozulma süreleri, serum – plazma arasındaki farklar, postmortem vücuttaki tıbbi ve biyokimyasal süreçlerin farkında olan bir gözün bu alana katkısının oldukça fazla olacağı götüşüneyim.

Hayallerin ötesine geçilir

■ **Tıbbi Biyokimya ve Adli Kimyanın Türkiye’deki gelişimi yeterli mi? Bu bilim dallarının Türkiye’de gelişimi için neler yapılmalı?**

Hiçbir şey şuan itibarıyla yeterli değilim. Yeterli görmek gelişim ve bilimin durmasıdır. İnsanoglu kendisiyle sürekli yanı halinde olduğu

zaman gelişim ve ilerleme olacaktır. Bu alanların gelişimi de şuan ki durumu yeterli görmemekteyiz. Cihaz parkı açısından Türkiye’deki laboratuvarlar pek çok Avrupa ülkesinden daha önde durumdadır ancak Adli Tıp Kurumları, Emniyet, Jandarma ve Üniversite işbirliği kurulduktan sonra bu alanda hayallerin ötesine geçilecektir. Bunun başlangıcı olarak da bu kurumların ortak katılımıyla düzenlenen bilimsel aktiviteler, sempozyum ve kongreler ile ulusal ve uluslararası işbirliği ve ortak projeler ile Enstitü-